

Písomný výstup pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Gymnázium, Komenského 32, 075 01 Trebišov
4. Názov projektu	Rozvíjanie matematickej, finančnej, čitateľskej a prírodrovednej gramotnosti - nevyhnutný predpoklad na rozvíjanie kľúčových kompetencií a získavanie praktických a profesijných zručností žiakov Gymnázia v Trebišove.
5. Kód projektu ITMS2014+	312011U093
6. Názov pedagogického klubu	Jazyk a komunikácia
7. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Lenka Janoková
8. Školský polrok	november 2019 - január 2020
9. Odkaz na webové sídlo zverejnenia písomného výstupu	www.gymtv.sk

Úvod:

Čitateľská gramotnosť je komplexná kompetencia, ktorá v sebe zahŕňa nielen porozumenie písaného textu, ale aj schopnosť získané informácie kriticky zhodnotiť, ďalej spracovať a používať ich na dosiahnutie vlastných cieľov. Je východiskovou kompetenciou pre všetky procesy vzdelávania každého jedinca.

Stručná anotácia:

Na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti slúži v rámci tohto projektu nový predmet určený žiakom prvého a druhého ročníka gymnázia - čítanie s porozumením.

Náplňou práce na hodinách je zvýšiť úroveň tejto gramotnosti u žiakov našej školy.

Dôvodom je potreba čitateľskej gramotnosti u každého jedinca s tým, že ide o gramotnosť, ktorá sa prenika vo všetkých vyučovacích predmetoch, ba čo je závažnejšie, v celom živote človeka. Schopnosť porozumieť písanému aj hovorenému textu, zachytiť podstatné i nepodstatné informácie, vedieť ich nielen rozlíšiť, ale aj vhodne použiť, čerpať z nich v prípade potreby – to sú zručnosti, návyky a vedomosti potrebné pre život.

Kľúčové slová:

Čitateľská gramotnosť; metódy čitateľskej gramotnosti; stratégie čitateľskej gramotnosti

Zámer a priblíženie témy písomného výstupu:

Prvý štvrtorok členovia klubu hľadali informácie týkajúce sa čitateľskej gramotnosti v dostupných zdrojoch. Radili si navzájom, pričom čerpali nielen z odbornej literatúry tlačenej a internetovej. Istým zdrojom inšpirácie a nápadov sú aj vlastné skúsenosti každého člena pedagogického klubu. y

Jadro:
Popis témy/problém

Po úvodnom privítaní a predstavení klubu (zámer, frekvencia stretávania sa) a predstavení plánu práce klubu si prítomní zvolili koordinátora klubu. Stala sa ním Mgr. Lenka Janoková. Tá potom v spolupráci so všetkými členmi rozdelila úlohy na najbližšie týždne.

Primárnu úlohou sa stalo kladenie dôrazu na čitateľskú gramotnosť v rámci extra vyučovacích hodín v 1. a 2. ročníku štvorročného štúdia a v 6. ročníku osemročného štúdia. Predmet, ktorý bol žiakom zavedený, sa nazýva čítanie s porozumením.

Ďalšou úlohou je potreba prípravy špeciálnych materiálov. Diskusia takmer v každom klube je venovaná ich príprave.

Členovia klubu sa tiež vyjadrili k najčastejším chybám pri čítaní s porozumením a následne sa zhodli na potrebe vypracovania textov na čítanie s porozumením v súvislých aj nesúvislých textoch. Súvislé texty budú zamerané na texty umelecké, texty vecné. Vecné texty môžu obsahovať publicistické, administratívne a náučné ukážky. Testy poslúžia na diagnostiku čítania s porozumením v 1. a 2. ročníku štvorročného štúdia a v 6. ročníku osemročného štúdia.

V diskusii Mgr. Lenka Janoková informovala o správnom postupe žiakov pri práci s textom: najprv text prečítať, následne podrobne analyzovať každú otázku, ktorá sa viaže k danému textu a potom odpovedať postupne na zadané otázky.

Po napísaní testu na extra hodinách nasledoval na stretnutí PK rozbor a analýza testu a s ním súvisiacich problémov u žiakov. Analýza pozostávala z rozboru dvoch literárnych ukážok, ktoré boli zamerané na diagnostiku čitateľskej gramotnosti. K najvýraznejším chybám sa javilo nesprávne prečítanie/dočítanie zadania a následne neúplná/nesprávna odpoveď.

Pri téme týkajúcej sa stratégie čitateľskej gramotnosti boli členovia klubu oboznámení s jej náplňou.

V rámci čitateľskej gramotnosti rozlišujeme 3 aspekty: 1. získavanie informácií; 2. vytváranie interpretácie; 3. posúdenie textu.

ČG prelína viacero rovín: vzťah k čítaniu (potešenie z čítania); doslovne porozumenie (dekódovanie príslušného textu); vyvodzovanie a hodnotenie (z prečítaného vyvodiť autorský zámer); metakognícia (schopnosť a návyk sebaregulácie; poznanie, ako sa moje schopnosti čítať rozvíjajú); schopnosť podeliť sa (o zážitky z čítania s inými); aplikácia (čítanie slúži na sebarozvoj, ovplyvňuje konanie a rozhodovanie).

V diskusii Mgr. Lenka Janoková informovala o využití stratégie čítania nato, aby žiaci boli účinne motivovaní zapojili sa tak do výučby. Je tiež potrebné, aby k čítaniu pristupovali ako bádatelia.

Pri téme Metódy na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti boli členmi klubu zhrnuté nasledujúce fakty.

V rámci 1. a 2.ročníka extra hodín sa využívajú :

- a) situačné metódy,
- b) diskusné metódy,
- c) inscenačné metódy,
- d) problémové úlohy,
- e) zvláštne metódy. (podľa cieľa a účelu využitia na hodine)

V rámci vybraných textov mimočítankového čítania stanovujeme komunikačný zámer, kohéziu (vzájomnú súdržnosť textu) koherenciu (tematické prepojenie).

Na skvalitnenie čitateľskej gramotnosti využívame aj najnovšie metódy:

- a) INSERT (značkovanie textu)
- b) brainstorming (búrka mozgov, nápadov)
- c) myšlienková mapa.

V rámci diskusie PhDr. Helena Oslovičová nadviazala na skúsenosti z aplikácie daných metód na extra hodinách. Zhadla sa s ostatnými prítomnými, že transformovanie textu na inscenáciu a scénu je pre žiakov ľahšie zvládnuteľné ako diskusie o prečítanom diele. Viac nácviku si vyžaduje pojmová mapa kvôli pochopeniu súvislostí.

Záverečný pedagogický klub v tomto štvrtroku bol tematicky venovaný opäť stratégiam čitateľskej gramotnosti, ktoré vyučujúce slovenského jazyka a literatúry aplikovali na tzv. extra hodinách s dôrazom na čítanie umeleckej literatúry.

V diskusii na hodinách čítania s porozumením v 1. a 2. ročníku vyučujúce zistili, že vzťah žiakov k čítaniu je skôr negatívny ako pozitívny; žiaci nepoznajú širšie súvislosti a často si staršie texty povinnej literatúry nevedia zaradiť do literárneho obdobia a kontextu. Málo mladých ľudí dnes rado číta aj nepovinnú literatúru, preto je obzvlášť dôležitá motivácia k čítaniu a následnému porozumeniu textu.

V rámci diskusie Mgr. Eva Balová nadviazala na skúsenosti z využívania stratégí čitateľskej

gramotnosti na extra hodinách. Zhodla sa s ostatnými prítomnými, že navrhované stratégie čitateľskej gramotnosti a ich následná implementácia vo vzdelávacom programe by mohli pomôcť k zvýšenej obľube žiakov čítať a spoznať literárne (aj neliterárne) diela.

Záver:

Zhrnutia a odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov

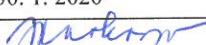
Pedagogický klub Jazyk a komunikácia na našej škole zahŕňa aj kolegov, ktorí slovenský jazyk a literatúru budú vyštudovali a neučia ju, alebo využívajú projekt zvýšenia čitateľskej gramotnosti individuálne na hodinách jazykov a etickej výchovy. Isté je, že každý učiteľ môže svojím dielom, nápadom či vhodnou myšlienkou prispieť k rozvoju tejto kompetencie na našej škole. Z tohto dôvodu považujeme stretnutie pedagogického klubu za prínosné.

Vyučujúce slovenského jazyka a literatúry, ktoré majú zároveň v pracovnom úvazku aj čítanie s porozumením, pracujú na zvyšovaní gramotnosti nielen na špeciálnych hodinách.

Počas každej vyučovacej hodiny SJL (mimo testovania, ústneho skúšania či diktátu) pracujú s textom súvislým či nesúvislým, postupne ho interpretujú či inak analyzujú.

Návrhy na implementáciu stratégií čitateľskej gramotnosti do vzdelávacieho programu:

1. Formou anonymného dotazníka zistiť skutočný záujem žiakov o čítanie.
 - typológia čitateľského záujmu žiakov
 - možnosť výberu prečítaného diela žiakmi podľa individuálnych daností žiaka
 - spôsob preferovania čitateľského zážitku z prečítaného diela (referát, interpretácia, prezentácia, dramatizácia a iné)
2. Beseda so spolužiakmi – „skúsenými“ čitateľmi
 - realizácia čitateľskej skúsenosti z rôznych žánrov literatúry (tak, aby bola zastúpená svetová aj slovenská literatúra)
 - sebahodnotenie
 - hodnotenie aktivity spolužiakmi
3. Napísanie článku do školského časopisu na tému Čítaj a spoznáš sám seba?
 - možné útvary: diskusný príspevok, úvaha

11. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Lenka Janoková
12. Dátum	30. 1. 2020
13. Podpis	
14. Schválil (meno, priezvisko)	PaedDr. Mária Kašaiová
15. Dátum	30. 1. 2020
16. Podpis	